

Նաքըլ քի մալիմուհներդ տիր, միւ-
մախէյ՛ս պէնիմէ պէրապէր մէջքերւ
մուհարէպէնին զուգուինէ մուխալիֆ
իտի, անճաղ շու մուխալիֆէթին սե-
պէպլէրինի պիլմէլիկէ արգու իտէր-
սէնիզ, միւթէվէֆանըն թազըրպա և
սէնէն ագտէմ եաղաղըր վէ նէշը իյլէ-
տիշի շայտանը տըզպաթըրիսալէլէրին-
տէն հէշ տէյիլ իտէ թանէսինի
թէքրաթէն օգումանըըր թափսիէն իյ-
լէրիմ:

«Միւթէվէֆայի միւմաիւէյնի 1835
սէնսինտէ «Ինկիլթէրրա, Թիւրքիա
վէ Ամէրիգա, սէրլէվճասըլա նէշը իյ-
լէտիյի պիր ըիսայէտէ շու արթիտէ. քի-
ճիւմէլէր եազըլմըշ տըր. «Պիզ պիւ-
իւշքիւլաթ իգըրը իտէրիզ քի, մէ-
մալիքի Մասհուսէ, հէր գանդըսը օ-
լուր իսէ օլտուն, տիկը պիր էվլըօբա
տէվլէթիինն եէնիտէն թաճթը իտա-
րէսինն վազ օլունաճազ. օլուր իսէ
պու խուտուս, տէյի եալընըզ ինկիլ-
թէրըանըն, հաթթա թէքմիւ մէտէնի
տիւննանըն պատիյի մէմնունիէթի օ-
լաճաղը իթիգատը գալիսիթտէ իյզ
մալիքի մէզքիւրէ, թապիսաթտան. քէն-
տիսինն թախսիս իտիմիշ օլան թիճա-
րէթի, մէտտէլիյէթի վէ սաճհէ մէզհէպ
մէքէզլի օլմազ իշլին, եիւզլէրճէ սէ-
նէյէր լազըմ տըր. Լաքին պու իշին
իճրաթը խուսուսունսա, ալընաճազ իլը-
ատըմ, ինսանիէթի վէ սուլճ տօսթլա-
րընըն արզուսու իւզրէ, Իսթանպօլ
շէհրինի պիր Խըիսթիեան միւլէթիինն
բաեիթ արթըր իթմէլի տիր »

«Մ. Դոպպտէնին, հենուզ քրման թա-
րափընտան թանրմըշ օլմատըղը, վն
30-32 եաշընտա օլուպ, Մանչէնթէր-
տէ քէնտի իշլէրկյէ մէշղու պուլուն
տուղու սըրատա, թէէշլիֆ իթմիշ օլ-
տուղու րիսալէշլէր շու սօն հաֆթա-
լար զարփընտա թէքրար պէ թէքրար օ-
գուեարազ միւթէէտիր օլտում, վն տէ-
եէպիլիրիմ քի, բօրիթիգաճա շիմտիեի
գատար գալէմէ ալընան րիսալէշլէր ի-
շինտէ, միւմաիլէյհին մէզքիւր թէէ-
իֆաթը տէրէճէտինտէ հիշ պիր թա-
նէ պուլունմամըշ տըր։ Պէնտէնիզ վն
պապը տօսթլարըմ, մէզքիւր թէէի-
ֆաթլտան օլ մէրթէպէ միւթէէտիր օլ-
տուգ քի, զիրքիլին իթտիկիմ Վնկիլ
թէլլա, թիւրքիա վն Ամէրիգաւ նսմ
թէէիֆքընտէնին թէքրարէն թապ
նէշլիր իշլին, թէտապիլիր լազըլէե
իթթիխազ իյլէտիք։ Վէ զանն խտէրիմ
քի, պու հաֆթա խիթամ պուլմագտան
էվլէլ, մէզքիւր րիսալէ սաթըլմաեա
պալլաեաճազ տըր։

[illegible]

«Սկզբն ապր ի ֆառսէմ տահա վապ
տըր: Մալիմիւնիդ տիւր քի, ապա
ու էճտառքմըղըն վն ալիւ ազ տա պ'
դիմ սալ ու լալլաթլէրիմիդ սահեմսինտէ
պու միւլաթ ֆնշվգէլատէ ալիւ հուրրի
էնթէ մալիւքիւ, Պու հուրրիէնթ, վա
գաա պունտան պէջլէ տահա զիեատ
քնապի ազամէթ իթմէ ք իւլըրէ խէ տէ
շիմտիքի տէրէճէսն սախի չօգ պիւլիւ
տիւր, վն մաղհար օլտաղղումուլ չո
տէրէճէսինէ միւլթէշէքքիւր պուլուն
տաղղունուլա ապա շիւպհէ իթմէմ
Դմոի, նաալլքի ապտէմճէ սիլլըր
պիւնան իթտիմ, Էլիլիմ միլլլթիմիլ
պիլ մէրթէպէ սալիւ միւլթլէրն վա

Լիտեսն սանձըը: Պիղ Շրմալի Ամերի-
գատա պիղիմ կիպի սէրպէսթ միլլէթ-
էր թէնսիս իյլէտի.ք, վէ պու. միլլէթ-
էր քէսպի թարագգը իյլէտիէր: Ավս-
թրալիատա տախի միլլէթէր թէնսի-
սիյլէտի.ք, պուՆլար տախի տէրէճէ պէ-
տէրէճէ քէսպի թարագգը Լիտիօրլար:

Վերորգանքն ճննուպի գըթասընտա
տտախ պիր Թագգըմ սէրպէսք միւլէթ-
լէր թէհեստիս իթմէքտէյիդ, թէքմիւլ
տիւնհատա լիաանը հուրրիւնէթ օյան
տիլիմիդ, Հինտիսթանքն քեաֆֆէյի
ալիմ Եընթըլարը պէյինտէ հաեըլ-
մագտա Եըր, Վագըթի կէլէճէք տիւ-
քի, նաըլ քի պու վագըթն բէք ու
շագ օյաւտըլըք մէմուլ իտէրէք, Հին-
տիսթանտա սէրպէսք մէքմէպլէր ու-
տուլի թէհեստիս իտիլէպիլէճէք տըր:

« Էնք թարափտան զուլլու թէան-
տի կէօրէնէր կէօզլէրինի պիղէ տօղ-
րու չէվիրիպ, հիւսնի թէվէճհիւհիւ-
միւղիւ թալէպ, վէ մուսվէնէթիմիդի
արդու իյլէմէքտէ տիրէր: Պունլար
պու խոստոսու պիղտէն իսթիտա իյ-
լէմէքիկէ հագլարք օլտուղունու հիսս
իտիեօրլար, վէ պիղ սերպէսթ պիր
միլլէթ օլտուղումուղ հալտէ, պու մատ-
տէերի ըէտտ իթմէյիպ, շէնտի ըատէ-
թիմիղլէ գապուլ իտիեօրուղ, իմտի
սիղէ պիր շէյ սորաճաղքմ, պու սիւս-
լիմէ սիղ, ճէնապը Հագգըն չէ էվլատ-
լարընըղ իլէ սաատէթին հուզուրունտա
ճէվապ վիրմէլիսինըղ, շէօյլէ քի ին-
կիլթէրրա տէվլէթի, տէվլէթի Ալիե-
հի մուհաֆաղա վէ վիգաեհ իթմիլ
մի տիր :

«Սօցալաբմբ՝ օնդէ, րէյիս էֆէնտի, վէ
պու մէճլիստէ հաղըր պուլունան վա-
թանտաշլարբմ, վէ պլէթ իւնիսկլիթէր-
բատա իսքեան իտէն առէմլէր, վէ շու-
սըրատա սիգէ տալիս պիհագգըն սիւա-
լաէրիմ գատընլար, պու սիւալիմէ նէ-
ճէվագ պէրիլէճէք տիր, Անճագ պէն-
տէնիդ պու սիւալիմէ, թէքմիլ ինկի-
լիդ միլլէթիինի գլուպու համիսէթի-
նալընդը պիր ճէվագը ումուսլիսէ-
միւհճէլի պուլունապլէճէկինի պիւր-
իվթիւրագ պլիսան իտէրիմ, (Շէտիտ վէ-
ուգլուն միւտտէթ թահսին ալէամէթ,
լէրի :)

— Լա Ժրանս զագէթաւք, Հէրսէք
Պօնան վէ Պուլկարիսթանա ասքըր իտ
խալի մէտէլէսինտէն տուլաք Բուսիս
իլէ Ավսթրիա պէյնինտէ պիր իթթի
ֆազնամէյի գաթի ագաւ օլունտուզու
նու պէեան իթմիշիաիւ Իշպու իթթի
ֆազնամէնին պաշլըճա նօգթալաքըն
Լէվանթտան ալարագ, պէրվէճհի աթ
թէրճէմէ իտրից .

1. — Բուսիս, քէնտիսինին մէնֆատալ
կեօգէթմէքտէ օլմատըքնա տայիբ էվ
բօքսա տվէ պա խուսուս Ավսթրիա—Մ
ճարիսթան տէվլէթինէ թէէմինսթ
լազըմէնէ իթա իյլէտիքտէն , վէ խա
րթմաք հազըքտէ , քէնտի լէյ
հինտէ օլբրադ , թէպտիլաթ իճրա
վէ եախօտ ճիվաք տէվլէթլըրին մէնա
ֆիեինէ մուզլրի օլապիլէճէք պիր սու
րէթտէ Պայգան էեալաթընըն ահվալ
հազըքէսինի թատիլ իյլէմէմէք իւզըք
պիր մուհէհէտէյի գաւլլաեք իմզալա
տըլաքան սօնաք , Թուննաք էէչէքըք
Պուկլարիսթանտա վազը Թունա վի
լաեէթինի գապթ իյլէեէճէք տիր :

2. — Լուսին, Սըրպիխմանը հալը քա
ռայիշտէն սագլամագ. վէ խորհեալ
վուգու պուրանագ հիւճուլարա գար
չը մուհաֆաղա կըլմէք խզըն, իմա
ընթի մէջ քիւրէեհ տախի պիւր մը
տար ասքըր սօղապիլ ճէք տիւր :

3.—Էկէր Թունա վիտակէթինին զապ-
թը, իօլահաթըն իճըրորնա քեահֆի օլ-
մաղ, վէ էկէր Պապը Ալի պիր մէսլէքը
խափմանէ իլէ, Բուսիանըն սուլ՛ ի Եօ-
լունտա իթթի իաղ իտէճէկի թէչէպ-
պիւսէ պիլ իորար մանի օլուր իսէ, Ա.
վըսթրիւ—Մաճարիսման տէվլէթի, Բու-
սիանըն վիրտիկի թէէմլիւաթ միսիվիւ,
քէնտիսինին մէնֆաւաթ կէօղէթմէք-
սէ պոլլունմատըլըն սալլիր տիւէկի
մուաղզամահա թէէմլիւաթ իթմաքլա,
Պօսն վէ Հէրսէք էեւալէթլըրինի քէն-
տի սաաքիրի մարիֆէլէիլէ զապլէ իթ-
տիթէէք տիր :

Ի.—Շահեւտ Ավթարիւս—Մահարիւս-
թան տէլլէթինին միւտախէլէսիլլէ
սուլ՝ չլպգա օլունամազ վէ Պալզան
լարլըն նիմ ճեղլրէսինտէ իսլահաթըն
իճրասը թէէմին խորէմէղիտէ , Բու-
սիւս Պալզանլարը կէչէրէք , Բումէլի-
նին վէ էտիրնէնին պիրը գըսմընը զապլի
սուրէլլիկէ , հաթիւր Պալզա Ալիին պիր
սուրէթի միւլէսալրէտէ վէ սօղրուտան
սօղրուհա թաշկիգ իլլէմէք իւզլրէ ,
իսթանպօլ իւզլէրինէ պիրէ երիւրմէք-
լիկէ մէէգուհ օլահադ տըր :

5.—Կէրէք Ռուսիա վէ կէրէք Ալվ.
Թըրիա—Մաճարութեան տէ՛վլէթէրի
քննտիւրին թէ՛չ պպիւսիւ միւսալէմէթ
քաճարանէրի խիթամ պուրուր պուլ-
մաղ, վէ եախօտ տիւլէի միւսագլամա-
նէն էքսէրիսի, դապԹ օլընմօլչ օլան
էճալէթէրին թախիլէսնին թալէպ
իտէր իԹմէղ, ասքէրէրնին կէրի չա-
ղըրաճաղւար տըր :

«Պոռ պապտե լաղւմ կէլէն իթթի-
ֆադ, Բէշթատա ադա օլունան դոն-
ֆերանսյաւաւա Մ, աբ Նօյլիգօթ, վե
Ալմանիանն Վիէննա սէֆիրի դոնթ աբ
Սթօլպպէրկ Վէրնիտէրօտ վե գոնթ Անտ-
լաւի պէյնլէրիւտէ գաւալալաւաբլումլ
աբր :

«Ավսթրիանըն Պէշլին սէփրի Մ.
Գարօլեի, պու գօնֆէրանսյարըն նէ-
թիճէլէրնի Մ. աը Պիզմարգա պիլ-
տիրմիյ տիր :

«Մ. տը Պիզմարդ պու խուսուստա
մէ ֆուռն օլարագ, ալտըզը մալիւմա.
Թը, Պէլինտէ Ինկիլթէրա «Ֆիրի
պուլունան լօրտ Օտօ Բըսէլէ Թէպլիզ
իլլէմի, տիր : »

Իշպուհ մուհաֆէտէ Վիէննատա ըս-
մէն եալանա չըգարըլմըչ իսէ տէ, մէզ-
քիւր Լա Պրանն զագէթասը գաթի իւ-
սիտ օլմահարադ, ալաֆրուսկա մահը
հալին 13 ինտէ ագտ օլունան գօնֆէ-
րանքն Վիզաքէրոթը էլ վէլիեհսինին
պիը մազպաթասընը տէրճ իթիշ տիը
քի, պունտա տախի Նուպար բաշա
հազըթէթլէրինին Պուկկարեօթանա վալի
նասպը մէսէթլէսի սիւնտէրեճ պուրուն-
մուշ տուր: Իթիէ մազպաթանքն սու-
րէթի:

Պոլիվարիսթան էնալէթինէ պէշ
սէնէ իշին մալիմաթլը, սէրպաթի
էֆփեարլը վէ վիւլէթ ու մէզհէպի իջը-
րիսթիեան օլմագ իւզըն պիր վալի
Նասսըր իւզուսմանու, մուրաթիսասլը
իթթիֆագը արա իլէ գապուլ իթմիշ-
էր տիր: Պոնուս իվլէճագիպ, մարքի
օլմէ Սալիսպըրի, էրմէնի միլլէթինտու
սթան վէ գատիմոնէ պէրու իսլաճաթ,
պա իսուսուս մալիեճէճէ իսլաճաթէր-
վէրլիկի մալիմալ պուլունան ոսպըզ:

Մերը իարիճեհէ նաղըը նուպար
բայանն մէմուրիեհի մէզ քուրեհէ
նաուպըն թէքլիֆ իթմիշ տիր, Լորտ
Սալիսպըրի Բարիզտէ օլոտ դու ուրա-
տա, մի շարիւլէյ Տէշլի բօլիթիդ իլէ
պըր միւլադաթ իթմիշ, զէ գօնփէ-

բոնստա խեղճէի թէքիֆի ագտմ-
ճէ միւշարիէյհէ պիտիրտիկնտէ,
Նուպար բոշա գոպուլ իթմիշ տիր,
Պատէհու լորտ Սալսպարի, պիր բ-
լիս եախօտ ժանտարմա ասքէրի հէյ-
եէթիմտէ պուլունտուրուաճազ օյան
ասաքիւրի էհնէպիեհնի մուալէնէթիյ-
լէ, Նուպար բաշա հալըթթլըր Միւս-
լիմանլարըն սիւսհարընը գալտըրթ-
մաեա քէնաինճէ բէք միւսթայիտ
կէօրիւնտիկիւնիւ թէէմին իլլէմիշ, վէ
իտիւլի լազըմ կէլէն ասաքիւրի էհնէ-
պիեհնի տախի պի թարաֆ եախօտ
պու մէսէլտէ մէնֆաաթլարը օրմայան
հիւքիմէթթլրտէն, մէսէլա Պէլհիգա,
Ըլլիկցէրի, Մէմլէքթթէյն, Իթլիա
վէ սայիրտէն թօրանըապիւնճէկինի
պէեան իթմիշ տիր » :

— Ի պահանջներս թողարկե՛ք զազնեացիներս
նա եւ զտոբեգլարներս կէօրէ, պունտան
13 կիւն էվվէլ Դավարնատան ի քի
Բում իլէ Ի պրահիմ նամ պիր Ի ուամ
ագաւ շիրքէթ ի տէրէք, Բալլ Ագրա
նամ մահէլէ պալլը պալամահա կիթ-
միշէր։ Պիր գաշ կիւն սոնրա օ մահէլէ
Բալթ ի գաան իւշ Ի ուամ կէլլրէք Խորիս
թիեանլարըն մէվզըր տահա իյի օլ-
տուղունտան, օնտան ճէպրէն չըգար-
մադ իւղրէ միւնաղաա ի տէրէն, ի քի
Խորիսթիեանլարը թէլէթ իթմիշէր,
վէ Ի պրահիմ Ի եալվարմըշ, վէ պու հա-
նէ քիմմէ, սէջլէմմէք իյի պաշարթ
վատ իթմիշ օլտուղունտան թէլէթ իթ-
մէմիշէր իսէ տէ, գաեղընթ տէլիպ
տէնիդէ տօղրու եօլ վիրմիշէր քի օն-
տա պօղուլտուն, Ի պրահիմ աճէլէ իլէ
քիլրէք չէքէրէք պուրունու տօլաշպ,
պիր սաաթ մէհաֆէտէ տիկէր պալլըգ-
ճըլարըն եանընա կիտիպ, արգատաշ-
լարընթ պօյուլտուղունու խապէր վիր-
միշ, Թէլէթ օլան Խորիսթիեանլարըն
ագրապալարը օլ սէմթէ կիտէրէք, պի-
րիսին ճէնաղէսինի նալը քէնարընտա
պուլուպ տէֆն իյէմիշէր, 0 պիրիսին
ճէնաղէսինի պուլամամըշլար, չիւնքի
վէ սա պաղլարթպ տէնիդէ աթմըշլար
իննամ շիւքհէ հէ գահիպ օլունարագ,
Ի պրահիմ ինճէ իսթինթագա պաշլա-
եքպ, քէյֆիեթիլ օլմուշու կիպիթագ-
րիր իթթեքտեն սոնրա, Պաշըգ հիւ-
քիւմէթ ինէ իապիր վիրմիշէր վէ Ագ-
Ալի վէ օղլու Մաղլում վէ Հասան նամ
պիր տիկէր շաթա տէրտէսթ օլունա-
րագ մահպէս իլգա օլունմուշլար, վէ
թէլէթ օլան Խորիսթիեանլարըն օրթա-
ղը Ի պրահիմ տալիս իսպաթ իթմիշ օլ-
մաղլա, պիր գաշ կիւն էվվէլ տէֆն օ-
լունան Խորիսթիեանըն ճէնաղէսինի
մէղըրմըշ աշարթպ մուպիեհէն իթմիշ-
էր, վէ ին սուպուլէ իթմէքլէ, եա-
ղընտա մուհաքէմէլէրինէ պաշլանըրա-
ճագ իմիշ։

—Էտիրնէտէ պուքերը Թիւրքն
օլարագ զայրը րէսի սուրէթտէ չըգ-
մագտա օլան Մէրիճ նամ Ղազէթատու
օգունմուչ տուր .

Իրօսա գաղափարը Ռուս միլիթորօլիտ
վէ. քրիկնին պիր թագաբէջչընա թա-
րաֆընտան դաթը ու իրօսա՝ օլունտու-
ղու իսթիկապար օլունմասը իւղէրի-
նէ, թարաֆը ալիւր վիլսէնէթէնա-
հիտէն միւթէճասըրլարըն սէրիան ախղ
ու կիրէթֆի իլէ միւճագաթը գա-
նունիսէէրէրնին իճրասըր Իպիմիա սան-
ճաղը միւթէհարթթիւղընա իշար
պուրլումուշ, վէ վաղէֆէէի մէգ-
քիւրէէէ միւճասէրէթ իտէն էշխասըն
սիւրաթըր ախղ ու կիրէթֆի ղըմիրնտու
վիլսէնէթ գապիկիէ ալըյ պէյի Հա-
սան Նէճաթի պէյ էֆէնաի մանէթիէնէ

